

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Petri Ridolphini J. C. Nobilis Cortonensis, Patritiiqve
Romani, Ac Protonotarii Apostolici, De ordine procedendi
in Iudiciis in Romana Curia Praxis Recentior**

Ridolfini, Pietro

Coloniae Agrippinae, 1680

Reformatio Curiae Gubernatoris in civilibus, Sixti V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99137](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99137)

Reformatio Curiae Almae Urbis Gubernatoris, quo
ad causas civiles.

Edita An.
D. 1587.

SIXTUS PAPA V.

Motu proprio &c.

Exordium.

IN sublimi B. Petri Sede meritis licet imparibus suprema dispositione constituti, agrique Dominici curae praepositi, id inter alia nostri muneris esse cognoscimus, ut singula circa omnes gradus, & hominum conditiones, deformata, ac depravata, providentiae nostrae ministerio corrigamus, & reformemus, praesertim Tribunalibus Almae Urbis nostrae, in quibus omnis juris ratio exigit, ut Iudices primum, studiosa vigilantia manuum munitia, & ordinata juris scientia, sint aliis praestantiores, Notarii quoque ad conscribenda acta deputati Mandatarii quoque, & alii Ministri vitae honestate, operola sufficientia, moderata mercedis exactione, compassivaque erga Pauperes benignitate, sint admodum ornati. Litigantesque demum, & eorum Procuratores, ultimum Omnipotentis Dei iudicium praecogitantes a perniciosis subtilitatibus, subterfugiis, intricacionibus, extorsionibus se abstineant, ut deformibus omnibus sublatis, honesta sint omnia, & prava transeant in directa, ac ius, & iustitia salubriter, & aequa lance, ac minoribus quam fieri potest dispendiis, unicuique ministretur.

Marianus
per benedi-
ctum Vrbis
Gub. hac
sua Curiae
Reformatio-
nem edidit.

§. 1. Nos tamen, quia humanarum rerum fines excedere non valemus, tantaeque est Apostolici officii negotiorum moles, ut circa singula, per Nos ipsos, ejusdem Officii debitum exolvere non possimus, plurimum in Domino latati sumus, quod Venerabilis Frater noster Marianus per benedictus Episcopus Marturanen. & dictae Urbis nostrae, ejusque districtus generalis Gubernator, & Vicecamerarius a Nobis deputatus, huic nostrae sollicitudini respondens, Deique timore, & virtutis ac iustitiae zelo ductus, diversos abusus, quos in suo Tribunali irreplisse cognovit, tollere, & aliis quae inde irrepere potuissent, occurrere cupiens, sequentem suae Curiae Reformationem, circa causas civiles edidit, nobisque porrexit.

Gardin Mat-
theus eam
de mandato
Papae exami-
navit, & ab-
solvit.

§. 2. Et ideo cupientes Reformationem hujusmodi accuratè, & debita circumspicione absolvi, dilecto Filio nostro Hieronimo S. MARIE in Cosmedin Diacono Cardinali Matthaeo nuncupato, viro vitae integritate, litterarum scientia, longaque rerum, & Romanae Curiae experientia insigni, dedimus in mandatis, ut eandem Reformationem diligenter examinaret, suppleret, & corrigeret, & ille maturè omnibus visis, sigillatimque examinatis, nonnulla explanavit, nonnullaque etiam emendavit, & addidit, extremamque dictae Reformationi manum

adhibuit, Nobisque exhibuit, ejusque tenor talis est, videl.

Sequitur Reformatio de qua in rubrica.

§. 3. **D** Locum tenens Civilis Gubernatoris Almae Urbis pro tempore existentis unus, duntaxat, in futurum sit legum scientia, vitaeque probitate, & Romanae Curiae experientia insignis, & ex loco qui ab Urbe distet per quadraginta millia, oriundus. Qui omnes causas civiles, tam Commissarias juxta formam Commissionum, quam ordinarias, vel alias in ipso Tribunali introducendas, juxta suas facultates cognoscat, terminet, & decidat.

Reformatio
super.

Lorumte-
nentis cau-
sarum civi-
lium qual-
catis.

§. 4. Audientiam terminorum, pro quibus Litigantes pro certa hora citati non sint, in Sala Palatii Gubernatoris, circa horam vigesimam, pro Tribunali sedendo, teneat.

Audientia,
hora, & loc.

§. 5. Jus reddat singulis diebus, exceptis festivis de praeposito, aut consuetudine Almae Urbis necnon diebus Coronationis Pontificis viventis, ingressus Gubernatoris, Jovis, Lunae & Martis immediate ante Cineres, ac ipsius diei Cinerum totius hebdomadae sanctae, commemorationisque Defunctorum, & vigiliae Nativitatis Domini.

Diebus fe-
stivis.

§. 6. Significationes per viam recursus concedendas, semper concedat cum clausula, Non tamen in contumaciam.

Significatio-
nem, viam
recursus.

§. 7. In causis ordinariis, vel via ordinaria introducendis, etiam si ad probationem producantur Cedulae, jura, & instrumenta obligationum Cameralium, non relaxet Mandata executiva, (si respectu summæ, vel valoris rei, de qua agitur, dictae causae sint appellabiles) nisi elapsis decem diebus datis ad appellandum, & servatis solitis terminis ad docendum de legitima appellatione, & ejus legitima prosecutione, & constituto sibi de re iudicata.

Causae ordi-
nariis.

§. 8. Suspectus post litem contestatam, vel pro contestata habita, allegari non possit, nisi a Principalibusmet, vel eorum Procuratoribus ad id speciale mandatum habent, & ex certa causa per eos in actis specificata, & jurata, a Gubernatore pro legitima approbata.

Suspecti.

§. 9. Ab ejus Sententiis diffinitivis appellatur ad Sanctissimum in causis appellabilibus, in aliis vero non appellabilibus, & in quibus de jure recursus datur, recurritur ad Gubernatorem, qui causas hujusmodi recursus, per seipsum, vel alium ab eo deputans, juxta suas facultates expediat.

Appellatio-
& recursus.

§. 10. Qui deputandus, tam in ipsis causis recursus, quam in illis, in quibus in locum D. Locumtenentis, uti suspecti recusati, a Gubernatore deputabitur, & in causis quoque Commissariis in quibus ex rescripto Signaturae a Gubernatore similiter deputabitur, ea duntaxat emolumenta recipiat, quae ut mox dicetur, D. Locumtenens recipere poterit, & nihil penitus ultra, sub poenis ei indictis, Recursus, ut supra ad Gubernatorem a Locumt. decretis, & Sententiis petendi, infra decem dies.

Judice depu-
tato a Gu-
bernatore.

dias duntaxat peti debeant, & tunc executione non retardent, usquequo Gubernator hujusmodi recursus non admiserit.

§. 11. Sportulas D. Locumtenens non recipiat, nisi in illis causis Commissaris tantum, quæ auctoritate ordinaria, à principio ab eo cognosci non potuissent, in quibus circa quantitatem servet taxam sel. recordationis Pii Papæ Quarti. In cæteris verò causis quibuscunque sportulas nullo modo accipiat, etiam à sponte dantibus, sed earum loco ultra commodam habitationem, quam in dicto Palatio, pro se, suisque fervientibus habere debeat, & ultra scuta auri in auro quinque, à quolibet ex duobus Notariis causarum civilium hujus Curia, ipsi tantum D. Locumtenenti quolibet mense in ejus principio solvenda, percipere possit solum unum pro singulis infrascriptis expeditionibus, videlicet. Pro quolibet Mandato executivo, non tamen in contumaciam. Pro quolibet Arresto in carceribus, Mandato de excarcerando, significatione dotale, aut vigore termini, aut in vim litis pendentiæ, aut litis finitæ, aut stante deposito, vel negatione, Aut data cautione de stando juri, & judicatum solvendo concessa, Et etiam pro quolibet Citatione, vel inhibitione, vigore Commissionis, aut extra Curiam decreta. Dummodo in quolibet ipsorum casuum agatur de re vel summa scutorum auri septem, qui constituunt Julios septuaginta septem.

§. 12. Alioquin prædictus D. Judex poenas in Pii Papæ IV. constitutione de reformatione Tribunalium contentas, incurrat.

§. 13. Notarii teneant intus, vel juxta dictum Palatium, eorum officia separata, & in locis ita distantibus, ut Collitigantium tumultus nullum asserre possit impedimentum.

§. 14. In causis Tribunalis, neque officio Procuratoris, vel Solicitatoris fungantur, neque alio quovis modo se intromittant.

§. 15. In eorum mercedibus recipiendis servant omnino taxam Pii Papæ Quarti, quia in ea omnis est casus examinis Testium super Articulis absque interrogatoriis, ideo tali casu Notarii recipiant pro hujusmodi examine cujuslibet Testis, bononensis octo usque ad scuta decem, & bononensis quindecim usque ad quamcunque summam, & non ultra.

§. 16. Citationes, & alias Mandatariorum, & Corserum relationes, nullatenus in actis apponant, nisi Curiores, & Mandatarii eas in cartulis octave partis solii prius subscripserint, & supra subscriptiones nomen Notarii causæ appositum fuerit.

Citationes, & alios actus pro aliquo, vel contra aliquem non recipiant, nisi tam Actoris, quam Rei nomen cum cognomine, aut exercitii, habitationisque designatione specificè in eis exprimatur.

Citationes ad videndum mandari confi-

gnari pignora, non recipiant, nisi appositum sit, etiam ad videndum mandari subhastari.

§. 17. Manualia Citationum, & manualia protestationum, separatim, & distinctè teneant.

§. 18. Expeditionum libros duos habent, in quorum uno distinctè, & ordinatim adnotare debeant omnes significationes per viam recursus concedendas, cum expressione nominis Collitigantium, & Curiarum, à quibus Dominus Locumtenens recursus, juxta suas facultates, concedet, ac etiam summam vel valoris rei de qua agitur, necnon, & omnia Sequestra, & Monitoria, ex quavis causâ decernenda. In altero autem adnotare debeant omnia Mandata executiva, non tamen in contumaciam; Et omnia Arresta, Mandata de Excarcerando, significationes dotales, aut vigore termini, aut in vim litis pendentiæ, aut litis finitæ, aut stante deposito, vel negatione, aut data cautione de stando juri, & judicatum solvendo, concessas, & omnes Citationes, vel inhibitiones vigore Commissionis, aut extra Curiam decretas, dummodo in quolibet ipsorum casuum agatur de re, vel summa scutorum auri septem.

§. 19. Listas expensarum non conficiant, neque propterea mercedem aliquam, etiam à sponte dantibus, recipiant, nisi prævio D. Locumtenentis decreto, & ejusdem subscriptione in calce citationum, ad videndum taxari expensas, apponenda.

§. 20. Examen Testium scribere possint duo tantum Notarii pro quolibet officio, quos Gubernator pro tempore approbaverit, & non alii.

§. 21. Decreta aliqua ex seipsis Notarii non conficiant, sed citationes omnes D. Locumtenenti in Audientia publicè legant, ab eoque decreta sumant, & deinde in actis apponant.

§. 22. Mandata suspensionis fugæ scribere nequeant, nisi prius Domino Locumtenenti jura producta, vel probata ostenderint, illaque postea mandata decreverit.

§. 23. Juramenta suspensionis fugæ, ab aliis quam Principalibusmet, vel personis ad id speciale Mandatum habentibus, non recipiant.

§. 24. Sequestra non scribant, etiam in causis mercedum, nisi executionem mandatorum, servatis servandis relaxatorum, vel nisi docto de credito, etiam extrajudicialiter arbitrio D. Locumtenentis, juratoque de dilapidatione aut fugæ suspitione.

§. 25. Advocatos, Procuratores, & Solicitatores, pro fidejussoribus occasione litium dandis, nullo modo recipiant.

§. 26. Significationes per viam recursus concedendas non scribant, nisi cum clausula, Non tamen in contumaciam. Alias verò significatione non scribant nisi vigore termini, aut nisi productis juribus, vel probationibus super solutione, aut nisi stante

pendentia litis, live lite finitiva, vel nisi data cautione de stando juri, & judicatum solvendo, quando essent relaxata mandata suspensionis fugæ, pro executione judicii, aut nisi stante negatione contra mandata in contumaciam relaxata.

Responsiones ad articulos.

§. 27. Responsiones ad articulos, & iuramenta super partitis decisivis, coram D. Locumtenente tantum recipere possint, & debeant, nisi ipse aliter decreverit, ex causa infirmitatis, aut alterius legi timi impedimenti Collitigantium.

Notarium contravenientium poenæ.

§. 28. Quicumque ex Notariis, live Astuariis in eorum Officiis scribentibus, in aliquo præmissorum contraverit, pro qualibet vice poenam scut. 25. aliasque poenas pecuniarias, & corporis afflictivas, pro modo excessus à Gubernatore arbitrandis, incurrat, damnaque & interesse Partibus reficere cogatur.

Mandatariorumque circa citationes.

§. 29. Mandatarii hujus Curia citationes, & alias relationes in scriptis dumtaxat referre debeant, exprimendo an personaliter, vel Domi copia dimissa, vel affixa, & an ad statim, vel ad hodie per totam, seu ad primam, vel aliam diem fecerint.

Citationes, Intimationes &c. personaliter, aut Domi dimissa copia, non exequantur post secundam horam noctis, per affixionem autem, non nisi de die, & tunc in relationibus exprimant fecisse de die dimissa copia affixa in tali loco.

In citationibus, tam Actoris, quam Rei nomen, cum cognomine, vel cum exercitii, habitationisque designatione exprimant.

In citationibus ad videndum mandari consignari pignora, apponant etiam, & videndum mandari subhastari.

Taxa offerentium.

§. 30. In eorum mercedibus recipiendis servant eorum taxas, ultra quas, etiam à sponte dantibus, nihil omnino accipiant.

Pignorum.

§. 31. Pignora omnia ab Executoribus quibuscumque eis consignanda, ordinatim singulariter adnotare debeant in eorum libris, exprimendo rerum qualitates, & quantitates, & nomen Executoris, & Collitigantium. Pignora subhastanda, publicè in loco commodo, ad id per Gubernatorem deputando, tenere debeant, à die quo receperint Mandata de subhastando, usquequo receperint mandata de Deliberando, Oblationes recipiendas adnotare debeant in eorum libris, cum appositione anni, mensis, & diei, ac expressione nominis, cognominis, exercitii & habitationis Offerentium. Non recipiant oblaciones quuscumque Officialis hujus Curia, nec eis Servientium, neque Mandatarii, Affinium vel Consanguineorum, usque ad tertium gradum.

Eorundem contravenientium poenæ.

§. 32. Quicumque, in aliquo præmissorum contraverit, poenam scutorum decem pro qualibet vice, aliasque poenas pecuniarias, & corporis afflictivas, privationisque Officii, pro modo excessus à Gubernatore arbitrandas, incurrat, damnaque & interesse partibus reficere compellatur.

§. 33. Procuratores non possint aqualiter exigere nomine suorum Principalium etiam ab Urbe absentium, & vigore mandatorum ad exigendum, aliqua bona, res, & pecunias, à quavis persona, in causis, & negotiis ipsius Tribunalis, nisi prævio Gubernatoris decreto, gratis desuper interponendo. Et qui contraverit, officio Procuratoris omnino privetur, penamque pecuniariam Gubernatoris arbitrio solvat.

Reformatione Tribunalis.

§. 34. Executores quuscumque Curia mandata hujus Tribunalis exequentes, nihil ultra eorum taxam, etiam à sponte dantibus recipiant, & nisi post factam executionem live capturam.

Executores quoque circa taxas.

§. 35. Mandata civilia non exequantur de nocte, neque de die festivo, nisi sint suspensionis fugæ.

Executionis poenæ.

Cautiones in executione Mandatorum nullatenus recipiant, sed executiones realiter vel personaliter, prout in mandatis continetur, exequantur, pignoraque Baroncello hujus Curia infra biduum consignent, describique faciant in libro, quem præfatus Baroncellus ad id specialiter tenere, in eoque adnotare debeat qualitates, & quantitates rerum sibi consignatarum, & nomen Executoris consignantis.

§. 36. Restituat quilibet Executorum prædictorum executiones, live bona in executione capta gratis, quotiescumque D. Locumtenens mandaverit.

Pignorum quoque restitutiones.

§. 37. Quicumque in præmissis contraverit, officio suo privetur, & pro modo excessus corporalibus poenis Gubernatoris arbitrio plectatur, damnaque & interesse Partibus reficere cogatur. Pro quibus damnis, & interesse, quilibet Baroncellus quuscumque Curia pro suis Executoribus, & Birruariis obligatus sit.

Contravenientium poenæ.

§. 38. Nos itaque volentes Reformationem hujusmodi, tam maximo labore, & tam matura discussione, ad publicam maximè Collitigantium utilitatem, Tribunalisque dictæ Urbis Gubernatoris directionem, ut præfertur, digestam, perpetuè, inviolabiliterque observari. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque Apostolica potestatis plenitudine, prædictam Reformationem, omniaque, & singula in ea contenta, tenore præsentium, auctoritate Apostolica confirmamus, & approbamus. Quinimmo eandem Reformationem, in eaque contenta quacumque motu, & auctoritate prædictis, Nos de novo statuimus, decernimus, & ordinamus, & per præfatum nostrum & pro tempore existentem Urbis Gubernatorem, ejusque in Civilibus Locumtenentem, ac Procuratores, Notarios, Mandatarios, Litigantes, Executoresque live Birruarios, & alios quoscumque, exactissime perpetuoque servari præcipimus, & mandamus poenæque in d. Reformatione appositæ de novo contravenientibus quibuscumque & pro qualibet vice apponimus, & infligimus.

Confirmatio hujus Reformationis.

Clausula
sublata.

§. 39. Decernentes omnia quæ contra dictæ Reformationis formam & tenorem, decreta, acta & gesta fuerint, nulla, invalida, & exorta, & subreptitia, nulliusque roboris & momenti, fore & censei, nemini que propterea suffragari posse vel debere. Et ita per quoscunque Iudices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, in quavis causa & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. Irritum quoque, & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula
derogatoria.

§. 40. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac stylo, consuetudine, ac quocunque temporis cursu, etiam immemorabili roboratis, privilegiis, & indultis, tam ipsi Tribunali Urbis Gubernatoris, vel ipsi Gubernatoribus & Locumtenentibus, quam Notariis, Mandatariis, eorumque Collegio & Collegiis, aliisque quibuscunque personis, quocunque generali vel speciali nota & expresse dignis, & quomodocunque, & qualitercunque privilegiatis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus etiam consistorialiter, sub quibuscunque tenoribus & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere vel in specie, & alias quomodolibet, per Nos concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquiritur forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi præsentis pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & litteris Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcunque tenorem existant, per quæ præsentis non expressa, vel totaliter non inserta, effectus illius impediri valeant quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum habenda esset mentio specialis, ceterisque contrariis quibuscunque.

In fine publicandi.

§. 41. Ut autem præsentis Motus proprius ad omnium noticiam deducatur, ac omnes quorum interest, ac interesse poterit, afficiatur, volumus & mandamus, illius copiam in Cancellariæ Apostolicæ, seu & Curie Reverendissimi Urbis Gubernatoris valvis, ac in Acie Campi Floræ affigi, & ibi relicta ejus copia, aliquandiu detineri.

Signatura
sola sufficit.

§. 43. Volumus item quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique

fidem faciat, in iudicio & extra, regula quocunque contraria non obstante.

§. 43. Quodque ejus transumptis, Notarii publici manu subscriptis, & alicujus personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ sigillo signatis, plena & indubitata fides, eaque prorsus adhibeatur, in iudicio & extra, quæ præsentis adhiberetur, si foret exhibitus vel ostensus.

Fides transumptorum.

Fiat Motu proprio F.

Papa subscript.

Et cum absolute à censuris, ad effectum &c. & de confirmatione approbatione, statuto, ordinatione, præcepto, mandato, inflictione decretis, derogatione, voluntate, aliisque præmissis, quæ hic pro sufficienter repetitis ad partem habeantur, in forma gratiosa latissime exten. & cum opportuna, si videtur, Iudicum executorum deputacione, qui assistant &c. cum potestate citan. &c. inhibendi, aggravandi &c. invocato &c. secularis, ac derogatione dietarum, non tamen trium, etiam latissime exten. Et si videbitur literas desuper etiam per Breve S. V. &c. in præmissorum omnium & singulorum, etiam qualitat. invocat. denominat, nuncupat, annexis, aliorumque necessariorum majori & veriori specificatione & expresse, expediri possit, &c. simul vel ad partem, etiam in una non facta mentione de alia, vel aliis expediens. &c.

Clausula
rum repetitio.

Fiat F.

Anno à Nativitate Domini 1587. indictione 15. die vero 1. mensis Decembris, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Sixti Divina providentia Papæ V. An. ejus 3. supradictæ literæ in valvis Cancellariæ Apostolicæ, & Curie Reverendiss. D. Urbis Gubernatoris, & in Acie Campi Floræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt, juxta formam illarum Alex. Parabiacus mag. Cursi.

Pap. Pon.
Anno 3. de
Decembris.

In iudicio & facultates Theaurarii Generalis R. C. A. & Collectoris Spoliorum ad eandem Cameram spectantium.

SIXTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Dilecto filio Magistro Bartholomæo Cassio Clerico Romano, V. l. D. Camera Apostolicæ Theaurario Generali ac Cappellano & familiaris Nostro. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Preamium.

IN conferendis præcipuis Romanæ Curie & Cameræ Apostolicæ Officiis, illud potissimum Nobis curæ est, ut juxta commissum nobis desuper Apostolicæ servitutis munus, salubri directioni, indemnitati, & conservationi ærarii Apostolici opportune consulatur, utque illius administratio talibus Personis committatur, quarum opera, studio, industria, ac fide, bonæ res & jura prædictæ Cameræ proinde, ac diligenter conserventur & augeantur.

Kkkk 3 §. 1. Cum